

FEDERALISME ENCARA?

A Espanya, la referència federal semblava haver quedat tancada en els llibres d'història, però en els últims quinze anys ha tornat. Ara bé, aquesta tornada a l'escena no s'ha produït com una maduració del model territorial de l'Estat de les Autonomies, sinó com un escenari alternatiu, contraposat al que proposaven sectors nacionalistes perifèrics.

Així, els plantejaments federalistes en el nostre cas es contraposen, d'una banda, a les visions ferotgement centralistes habituals (però no exclusives) de la dreta més antiquada, i als projectes de separació, més o menys abrupta, de sectors nacionalistes. En el nostre país, els federalistes hem d'encarnar, a la vegada, les dues ànimes del moviment federal: la que vol reforçar l'autogovern dels territoris des de baix, descentralitzant, i la que vol fomentar el govern compartit, implicant les entitats territorials en la presa de decisions centrals.

En els últims anys, l'acció federalista vivia aquesta dificultat: ser a la vegada un agent de promoció de la causa federal en el conjunt dels territoris espanyols i l'única plataforma d'esquerres oposada al projecte independentista. Aquesta doble natura li dificultava una àmplia difusió (tot i que les enquestes mostren un ampli suport ciutadà a les propostes federalistes). Però més enllà de conjuntures canviants (avui les condicions són millors que 15 anys enrere), els límits del creixement del federalisme responen també a característiques centrals del nostre sistema polític.

**JOAN
BOTELLA**

President de
Federalistes
d'Esquerres
entre el 2016 i
el 2023

La primera és la restricció del nostre marc institucional: quan es diu que el Senat és la cambra territorial, de quins territoris? Essencialment, les províncies: pocs senadors representen les comunitats autònomes. I encara més: el Senat funciona no sobre bases territorials, sinó sobre la base de grups de partit, reflectint de forma grollera la composició del Congrés dels Diputats, i d'una manera encara menys pluralista.

La segona és l'apropiació per part dels independentistes de les institucions de la descentralització. La utilització de les eines d'autogovern per esquivar l'aplicació de normes generals (com han fet el País Basc, Catalunya o, sí, Madrid); el paper dels seus representants a institucions estatals com el Banc d'Espanya, la CNMC, RTVE o d'altres; o la lògica amb què participen en negociacions dels pressupostos, resulta clar que la promesa de pluralisme i diversitat es transforma en una realitat de partidisme poc solidari.

Avui, tant el govern d'Espanya com el de la Generalitat estan dirigits per partits que es diuen federalistes, és cert que sense majories parlamentàries i depenent del suport extern (i car d'aconseguir) de grups que no ho són. Però això no hauria de portar-nos al derrotisme, sinó al contrari, a un més enèrgic convenciment: si amb aquests hem pogut avançar tan poc, imagineu-vos amb els altres! De manera que, federalistes, arremengueu-vos, i endavant! Δ

